EUROOPA KOHTU OTSUS (teine koda)

11. november 2004 *

Liidetud kohtuasjades C-183/02 P ja C-187/02 P,

mille esemeks on Euroopa Kohtu põhikirja artikli 49 alusel esitatud kaks apellatsioonkaebust, mis esitati vastavalt 15. ja 16. mail 2002,

Daewoo Electronics Manufacturing España SA (Demesa), asukoht Vitoria (Hispaania), esindajad: *abogado* A. Creus Carreras ja *abogado* B. Uriarte Valiente,

hageja kohtuasjas C-183/02 P,

Territorio Histórico de Álava — Diputación Foral de Álava, esindajad: *abogado* A. Creus Carreras, *abogado* B. Uriarte Valiente ja *abogado* M. Bravo-Ferrer Delgado,

hageja kohtuasjas C-187/02 P,

* Kohtumenetluse keel: hispaania.

keda toetab

Comunidad Autónoma del País Vasco, esindaja *abogado* E. Garayar Gutiérrez,

apellatsioonkaebuse toetuseks menetlusse astuja,

teised menetlusosalised:

Euroopa Ühenduste Komisjon, esindajad: F. Santaolalla Gadea ja J. L. Buendía Sierra, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

kostja esimeses astmes,

Asociación Nacional de Fabricantes de Electrodomésticos de Línea Blanca (ANFEL), asukoht Madrid (Hispaania),

ja

Conseil européen de la construction d'appareils domestiques (CECED), asukoht Brüssel (Belgia),

menetlusse astujad Esimese Astme Kohtus,

EUROOPA KOHUS (teine koda),

koosseisus: koja esimees C. W. A. Timmermans, kohtunikud C. Gulmann (ettekandja) ja N. Colneric,

kohtujurist: J. Kokott,
kohtusekretär: vanemametnik M. Múgica Arzarmendi,

arvestades kirjalikku menetlust ja 11. märtsil 2004 toimunud kohtuistungit,

olles 6. mai 2004. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

1 Daewoo Electronics Manufacturing España SA (edaspidi „Demesa") ja Territorio Histórico de Álava — Diputación Foral de Álava (edaspidi „Territorio Histórico de Álava") esitasid apellatsioonkaebused, milles nad nõuavad Euroopa Ühenduste Esimese Astme Kohtu 6. märtsi 2002. aasta otsuse kohtuasjas Diputación Foral de Álava jt *v.* komisjon (kohtuasjad T-127/99, T-129/99 ja T-148/99, EKL 2002, lk II-1275, edaspidi „vaidlustatud kohtuotsus"), millega tühistati osaliselt komisjoni 24. veebruari 1999. aasta otsus 1999/718/EÜ, mis käsitleb Hispaania poolt Daewoo Electronics Manufacturing España SA-le (Demesa) riigiabi andmist (EÜT L 292, lk 1,

edaspidi „vaidlustatud otsus"), ning lisaks sellele jäeti rahuldamata nimetatud otsuse peale esitatud tühistamishagi, tühistamist.

Õiguslik raamistik

2 Hispaania Baskimaal (edaspidi „Baskimaa") kehtivat maksusüsteemi reguleerib majanduskokkulepe, mis kehtestati Hispaania 13. mai 1981. aasta seadusega nr 12/1981, mida viimati muudeti 4. augusti 1997. aasta seadusega nr 38/1997.

3 Nimetatud õigusakti kohaselt võib Diputación Foral de Álava teatud tingimustel korraldada oma territooriumil kohaldatavat maksusüsteemi.

4 Just sellele toetudes võttis Diputación Foral de Álava vastu maksumeetme, mille kohaselt antakse 45%list maksukrediiti investeeringusummalt (edaspidi „45%line maksukrediit" või „vaidlusalune maksumeede").

5 20. detsembri 1994. aasta Norma Foral'i nr 22/1994, millega kehtestatakse Territorio Histórico de Álava 1995. aasta eelarve (13. jaanuari 1995. aasta *Boletín Oficial del Territorio Histórico de Álava* nr 5), kuuendas lisasättes sätestatakse:

„Ajavahemikul 1. jaanuarist – 31. detsembrini 1995 uue põhivara soetamiseks 2,5 miljardit Hispaania peseetat (ESP) ületavatele investeeringutele antakse vastavalt

Diputación Foral de Álava kokkuleppele Diputación Foral de Álava poolt kindlaksmääratud investeeringusummalt 45%list maksukrediiti, mida kohaldatakse makstava maksu lõppsumma suhtes.

Krediidi andmata jätmisel maksusumma ebapiisavuse tõttu võib soodustust kohaldada Diputación Foral de Álava kokkuleppe sõlmimise aastale järgneva üheksa aasta jooksul.

Diputación Foral de Álava kokkuleppes nähakse ette igal üksikjuhtumil kohaldatavad tähtajad ja piirangud.

Käesoleva sätte alusel antavad soodustused on kokkusobimatud mis tahes muude samadele investeeringutele laienevate maksusoodustustega.

Lisaks määrab La Diputación Foral de Álava kindlaks investeerimise kestuse, mille hulka võib arvata investeerimise aluseks oleva projekti ettevalmistuse käigus tehtud investeeringud."

6 Kõnealuse sätte kehtivusaega pikendati aastateks 1996 ja 1997, misjärel Norma Foral'i täiendamisega säilitati 45%line maksukrediit muudetud kujul aastateks 1998 ja 1999.

Vaidluse faktilised asjaolud

7 13. märtsil 1996 sõlmisid Baskimaa ametivõimud ja Daewoo Electronics Co. Ltd (edaspidi „Daewoo Electronics") koostööleppe, milles viimati nimetatu võttis kohustuse asutada Baskimaal külmikute tootmisetehase. Baskimaa ametivõimud lubasid omakorda nimetatud projekti toetuste andmisega toetada.

8 Daewoo Electronics'i asutatud ettevõte pidi koostama äriplaani, mille Baskimaa ametivõimude poolt heakskiitmine oli üheks kõnealuse kokkuleppe rakendamise eeltingimuseks. Aastaid 1996 ja 2001 hõlmav äriplaan esitati Baskimaa võimudele 1996. aasta septembris. Selles nähti ette 11 835 600 000 Hispaania peseeta suurune investeering ja 745 töökoha loomine.

9 7. oktoobril 1996 asutati Hispaania õiguse alusel Demesa, mille ainuomanik oli Daewoo Electronics.

10 Diputación Foral de Álava 21. oktoobri 1997. aasta otsuse nr 737/1997 kohaselt anti Demesale Norma Foral'i nr 22/1994 kuuendas lisasättes ettenähtud 45%list maksukrediiti.

11 11. juunil 1996 edastas Asociación Nacional de Fabricantes de Electrodomésticos de Línea Blanca (ANFEL) Euroopa Ühenduste Komisjonile Hispaania Kuningriigi vastu esitatud kaebuse. Ta heitis nimetatud liikmesriigile ette, et viimane on andnud Demesale maksumeetmete kaudu abi. Conseil européen de la construction d'appareils domestiques (CECED) edastas komisjonile samasisulise kaebuse.

12 Pärast kirjavahetust informeeris komisjon 16. detsembri 1997. aasta kirjaga Hispaaniat oma otsusest algatada EÜ asutamislepingu artikli 93 lõikes 2 ettenähtud menetlus (nüüd EÜ artikli 88 lõige 2) eelkõige osas, mis puudutab Demesale antud 45%list maksukrediiti.

13 Menetluse lõppedes võttis komisjon vastu vaidlustatud otsuse.

14 Nimetatud otsuse artikli 1 punkti d kohaselt on Demesale antud 45%line maksukrediit ühisturuga kokkusobimatu riigiabi.

15 Sama otsuse artikli 2 kohaselt kohustab komisjon Hispaania Kuningriiki võtma tagasi abisaavale ettevõttele ebaseadusliku abina makstud toetused.

Esimese Astme Kohtule esitatud hagid ja vaidlustatud kohtuotsus

16 Vastavalt 25. mail, 26. mail ja 18. juunil 1999 Esimese Astme Kohtu kantseleisse saabunud hagiavaldustega esitasid Territorio Histórico de Álava (kohtuasi T-127/99), Comunidad Autónoma del País Vasco ja Gasteizko Industria Lurra SA (kohtuasi T-129/99) ning Demesa (kohtuasi T-148/99) komisjoni vastu suunatud hagid.

17 Kõik hagejad taotlesid vaidlustatud otsuse täielikku või osalist tühistamist.

18 Esimese Astme Kohtu kolmanda koja esimehe 25. veebruari 2000. aasta määrustega anti Asociación Nacional de Fabricantes de Electrodomésticos de Línea Blanca'le ja Conseil européen de la construction d'appareils domestiquesile luba menetlusse astumiseks komisjoni nõuete toetuseks.

19 5. juuni 2001. aasta määrusega liideti nimetatud kolm kohtuasja suuliseks menetlemiseks ja kohtuotsuse tegemiseks.

20 Eelkõige otsustas Esimese Astme Kohus vaidlustatud kohtuotsustes:

— jätta Territorio Histórico de Álava ja Demesa hagid rahuldamata osas, milles nõuti vaidlustatud otsuse tühistamist 45%lise maksukrediidi osas;

— tunnistada Comunidad Autónoma del País Vasco ja Gasteizko Industria Lurra SA hagid vastuvõetamatuks osas, milles nõuti samalaadset tühistamist;

— jätta kohtukulud poolte enda kanda.

Apellatsioonkaebused

21 Euroopa Kohus andis 23. oktoobri 2002. aasta määrusega Comunidad Autónoma del País Vasco'le loa menetlusse astumiseks Territorio Histórico de Álava nõuete toetuseks.

22 Euroopa Kohtu presidendi 6. märtsi 2003. aasta määrusega lükati tagasi Demesa nõuete toetuseks Gobierno Foral de Navarra esitatud menetlusse astumise avaldus.

23 Demesa palub Euroopa Kohtul:

— tühistada vaidlustatud kohtuotsus;

— teha kohtuasjas uus otsus, tühistades vaidlustatud otsuse artikli 1 punkti d ja artikli 2;

— teise võimalusena saata asi tagasi Esimese Astme Kohtule;

— jätta esimeses astmes ja apellatsioonmenetluses tekkinud kohtukulud komisjoni kanda.

24 Territorio Histórico de Álava palub Euroopa Kohtul:

— tühistada vaidlustatud kohtuotsus;

— teha kohtuasjas uus otsus, tühistades vaidlustatud otsuse osas, mis käsitleb 45%list maksukrediiti;

— teise võimalusena saata asi tagasi Esimese Astme Kohtule;

— jätta esimeses astmes ja apellatsioonmenetluses tekkinud kohtukulud komisjoni kanda.

25 Comunidad Autónoma del País Vasco palub Euroopa Kohtul:

— tühistada osaliselt vaidlustatud kohtuotsus osas, milles 45%line maksukrediit loetakse riigiabiks;

— jätta kohtukulud komisjoni kanda.

26 Loobudes suulise menetluse käigus Territorio Histórico de Álava esitatud apellatsioonkaebuse vastuvõetamatuse vastuväitest, palub komisjon Euroopa Kohtul kohtuasjades C-183/02 P ja C-187/02 P:

— jätta apellatsioonkaebus rahuldamata;

— jätta kohtukulud hageja kanda.

Vaidlustatud kohtuotsuse tühistamiseks esitatud väited

27 Demesa esitas vaidlustatud kohtuotsuse tühistamiseks järgmised viis väidet:

— vaidlusaluse maksumeetme ebaõige määratlemine ühisturuga kokkusobimatu riigiabina;

— vaidlustatud kohtuotsuse nimetatud osas põhistamata jätmine;

— Esimese Astme Kohtu antud vale õiguslik hinnang, kui ta leidis, et vaidlusalune meede ei ole antud abi;

— vaidlustatud kohtuotsuse selles osas põhistamata jätmine;

— Esimese Astme Kohtu antud vale õiguslik hinnang, kui ta leidis, et õiguspärase ootuse kaitse põhimõte ei ole kohaldatav.

28 Demesa andis 20. veebruaril 2004 Euroopa Kohtule esitatud vastuses teada, et ta jääb esitatud väidetest üksnes õiguspärase ootuse kaitse põhimõtte juurde ja loobub oma teistest väidetest.

29 Territorio Histórico de Álava esitas vaidlustatud kohtuotsuse tühistamiseks järgmised kuus väidet:

— vaidlusaluse maksumeetme ebaõige määratlemine ühisturuga kokkusobimatu riigiabina;

— vaidlustatud kohtuotsuse nimetatud osas põhistamata jätmine;

— Esimese Astme Kohtu antud vale õiguslik hinnang, otsustades, et vaidlusalune meede ei ole antud abi;

— vaidlustatud kohtuotsuse selles osas põhistamata jätmine;

— Esimese Astme Kohtu antud vale õiguslik hinnang osas, milles ta ei tunnistanud komisjoni võimu kuritarvitamist;

— kohtuotsuse selles osas põhistamata jätmine.

30 Territorio Histórico de Álava andis 20. veebruaril 2004 Euroopa Kohtule esitatud vastuses teada, et ta:

— jääb osaliselt esimese ja teise väite juurde, milleks on vastavalt vaidlusaluse maksumeetme ebaõige määratlemine ühisturuga kokkusobimatu riigiabina ning vaidlustatud kohtuotsuse nimetatud osas põhistamata jätmine;

— jääb oma viienda ja kuuenda väite juurde, milleks on vastavalt võimu kuritarvitamine ning vaidlustatud kohtuotsuse selles osas põhistamata jätmine;

— loobub oma teistest esitatud väidetest.

Apellatsioonkaebused

31 Pärast kõnealuses küsimuses poolte ja kohtujuristi ärakuulamist tuleb kodukorra artikli 43 kohaselt käesolevad kohtuasjad nende omavahelise seotuse tõttu kohtuotsuse tegemiseks liita.

Demesa esitatud väide õiguspärase ootuse kaitse põhimõtte kohta

Poolte argumendid

32 Demesa tugines Esimese Astme Kohtus õiguspärase ootuse kaitse põhimõttele. Ta viitas komisjoni 10. mai 1993. aasta otsusele 93/337/EMÜ, mis käsitleb Baskimaal tehtavatele investeeringutele maksusoodustuste andmise kava (EÜT L 134, lk 25).

Hageja väidab, et kõnealuse otsusega tunnistati toetuste näol tehtud investeeringutelt saadud maksusoodustused ühisturuga kokkusobimatuks, kuna see on vastuolus EÜ asutamislepingu artikliga 52 (muudetuna EÜ artikkel 43). Demesa oli seisukohal, et sätted, mis on vajalikud kohalike õigusnormide otsusega 93/337 kooskõlla viimiseks, on vastu võetud ja komisjon oli väljendanud oma nõusolekut vastuvõetud lahenduse suhtes. Seega olid nii Hispaania kui ka komisjon arvamusel, et probleem on lahendatud. Sellest tulenevalt ei olnud komisjon algatanud riigiabiga seonduvat menetlust ega esitanud vastuväidet hiljem vastuvõetud sarnaste maksusätete kohta. Niisiis tekkis sellega nii Demesal kui ka kõikidel teistel ettevõtjatel, kellele laienevad asjaomased eeskirjad, mille kohaselt komisjon lubas Diputación Foral de Álava vastuvõetud maksumeetmeid, kuna need ei olnud üheski punktis asutamislepingu artikliga 52 vastuolus, õiguspärane ootus.

33 Demesa kaebab selle üle, et Esimese Astme Kohus lükkas vaidlustatud kohtuotsuse punktis 234 ja sellele järgnevates punktides tagasi esitatud väite põhjendusel, et vaidlusalusest maksumeetmest ei ole eelnevalt teavitatud, mis on vastuolus EÜ asutamislepingu artikli 93 lõikes 3 sätestatud nõuetega (nüüd EÜ artikli 88 lõige 3).

34 Ta on arvamusel, et seoses komisjoni järgitava poliitikaga 45%lise maksukrediidi kohaldamise taotlemise ajal oli ettevõtjalt ülearune nõuda, et ta kontrolliks tema suhtes kohaldatava maksumeetme vastavust EÜ asutamislepingu artiklis 92 (muudetuna EÜ artikkel 87) sätestatud kohaldamise tingimustele ja et seetõttu peaks komisjoni sellest teavitama.

35 Demesa sai seega toetuda õiguspärase ootuse kaitse põhimõttele.

36 Hageja väidab, et otsuses 93/337 sisalduv kokkusobimatuse tunnistamine põhineb asutamislepingu artikli 52 rikkumise sedastamisel ning mitte riigiabi käsitlevate ühenduse eeskirjade rikkumisel, nagu märgib Esimese Astme Kohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 237.

37 Igal juhul oleks pidanud otsuses 93/337 märgitud meetmed määratlema riigiabina lähtuvalt kolmest valikukriteeriumist (regionaalne, sektoraalne ja materiaalne valikulisus), mida Demesa arvamuse kohaselt ei saa vaidlusaluse maksumeetme puhul kinnitada. Järelikult ei saa nimetatud otsusele viidata väitmaks, et Demesa oleks pidanud käsitlema 45%list maksukrediiti riigiabina ja järelikult teavitama komisjoni.

38 Komisjon väidab, et Demesale maksukrediidi andmise puhul näitavad teatavad asjaolud selgelt seda, et tegemist on riigiabiga.

39 Eelkõige peeti otsuses 93/337 sarnaseid meetmed ühisturuga kokkusobimatuks abiks. Kõnealune kokkusobimatuks tunnistamine ei olnud seotud üksnes asutamisvabaduse piiramisega, vaid nagu Esimese Astme Kohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 237 märkis, hõlmas see ka abi käsitlevate mitmete eeskirjade rikkumist.

40 Samuti on selge, et otsus 93/337 oleks saanud põhineda esialgsel järeldusel, et kõnealustel meetmetel olid riigiabi tunnusjooned.

41 Seega Demesa ei kontrollinud, kas talle antud abi oli komisjoni poolt lubatud või mitte.

42 Igal juhul ei saanud hageja eelneva teavitamiseta vaidlusalusest maksumeetmest toetuda komisjoni tegevusetuse argumendile.

43 Seetõttu käitus Esimese Astme Kohus õiguspäraselt, jättes kõrvale õiguspärase ootuse põhimõtte.

Euroopa Kohtu hinnang

44 Esiteks tuleb rõhutada, et pidades silmas asutamislepingu artikli 93 kohast riigiabi kohustuslikku kontrollimist komisjoni poolt, võivad abi saavad ettevõtjad reeglina toetuda õiguspärasele ootusele ainult siis, kui abi anti nimetatud artiklis sätestatud menetlust järgides seaduspäraselt, ning teiseks peab rõhutama, et hoolas ettevõtja peab suutma tavaliselt kindlaks teha, et kõnesolevat menetlust järgitakse (20. septembri 1990. aasta otsus kohtuasjas C-5/89: komisjon *v.* Saksamaa, EKL 1990, lk I-3437, punkt 14; 14. jaanuari 1997. aasta otsus kohtuasjas C-169/95: Hispaania *v.* komisjon, EKL 1997, lk I-135, punkt 51, ning 20. märtsi 1997. aasta otsus kohtuasjas C-24/95: Alcan Deutschland, EKL 1997, lk I-1591, punkt 25).

45 Kui abi antakse ilma komisjoni eelneva teavitamiseta, mis on asutamislepingu artikli 93 lõike 3 kohaselt ebaseaduslik, ei saa abisaajal sel momendil olla õiguspärast

ootust, et kõnealust abi antakse seaduspäraselt (vt osundatud otsus kohtuasjas Alcan Deutschland, punktid 30 ja 31).

46 Käesolevas asjas märkis Esimese Astme Kohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 235, et vaidlust ei ole selle üle, et 45%list maksukrediiti kohaldati ilma eelneva teavitamiseta, mis on vastuolus asutamislepingu artikli 93 lõikega 3.

47 Vaidlustatud kohtuotsuse punktis 236, milles viidatakse nimelt osundatud otsusele kohtuasjas komisjon *v.* Saksamaa, jõudis Esimese Astme Kohus õigele järeldusele, et õiguspärase ootuse kaitse põhimõttest lähtuv argument ei ole vastuvõetav.

48 Sama kohtuotsuse järgmises punktis on Esimese Astme Kohus õigesti märkinud, et hageja argument tugineb otsuse 93/337 ekslikul tõlgendamisel. Osutatud punktis rõhutab kohus, et komisjon määratles kõnealuse abi ühisturuga kokkusobimatuks mitte üksnes põhjusel, et see on vastuolus asutamislepinguga artikliga 52, vaid ka nimetatud otsuse punktiga V, mis käsitleb asutamislepingu artiklis 92 sätestatud erandite kasutamise lubamist, kuna nimetatud abi andmisel ei järgitud mitmeid abi käsitlevaid eeskirju.

49 Täpsustuseks tuleb veel lisada, et otsuses 93/337:

— märgib komisjon, et vaidlusalune abi seisneb investeeringutelt 20%lise maksukrediidi andmises (punkt I);

— on komisjon seisukohal, et asutamislepingu artikli 92 lõike 3 punktis c ettenähtud erandi kohaldamiseks ei ole täidetud tingimusi, mis on sätestatud 19. augustil 1992 vastu võetud väikestele ja keskmise suurusega ettevõtetele antava riigiabi ühenduse suunistes (EÜT C 213, lk 2); osutatud suuniste punktis 2.2 määratletud väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete koosseisu järel täpsustatakse suuniste punkti 4.1 viiendas lõigus, et komisjon otsustas lubada investeeringuabi väikeste ettevõtete puhul kuni 15% investeeringutest ja teiste samasse kategooriasse kuuluvate ettevõtete puhul kuni 7,5% investeeringutest (punkt V);

— tegi komisjon Hispaania ametivõimudele kohuseks tagada abi andmine eelkõige vastavalt väikestele ja keskmise suurusega ettevõtetele abi andmist käsitlevate ühenduse suunistes ettenähtud tingimustele (artikli 1 lõige 4).

50 Sellest tuleneb, et Demesa ei saanud otsuse 93/337 põhjal järeldada, et Norma Foral'i nr 22/1994 kuuendas lisasättes määratletud ettevõttele, millel on oma suurusest lähtuvalt lubatud teha vähemalt 2,5 miljardi Hispaania peseeta ulatuses investeeringuid, antud 45%list maksukrediiti ei saa asutamislepingu artikli 92 tähenduses kvalifitseerida abina.

51 Otsuse 93/337 sisu arvesse võttes ei ole seega hagejal võimalik viidata erandlikele asjaoludele, millele toetudes sai ebaseadusliku abi saaja õiguspäraselt eeldada antud abi seaduslikkust, mis samas ei ole välistatud (vt otsus kohtuasjas komisjon *v.* Saksamaa, punkt 16).

52 Mis puutub komisjoni väidetud tegevusetusse, siis väidab viimane õigesti, et ilmnenud tegevusetus ei oma tähtsust, kuna komisjoni abikavast ei teavitatud.

53 Ülaltoodust saab järeldada, et Demesa esitatud väide õiguspärase ootuse kaitse põhimõtte kohta tuleb tagasi lükata.

Territorio Histórico de Álava esitatud väited, mis käsitlevad ühelt poolt vaidlusaluse maksumeetme ebaõiget määratlemist ühisturuga kokkusobimatu riigiabina ning teiselt poolt vaidlustatud kohtuotsuse selles osas põhistamata jätmist

Poolte argumendid

54 Territorio Histórico de Álava väitis Esimese Astme Kohtus, et lugedes 45%lise maksukrediidi ühisturuga kokkusobimatuks riigiabiks põhjendusel, et Norma Foral'iga nr 22/1994 kehtestati erimeede, millega anti eelistus „teatavatele ettevõtetele ja tootmisaladele", rikkus komisjon asutamislepingu artiklit 92. Ta toonitas, et nimetatud meetme potentsiaalne valikulisus on igal juhul põhjendatud maksusüsteemi olemuse ja ülesehitusega.

55 Territorio Histórico de Álava kaebab selle üle, et Esimese Astme Kohus lükkas vaidlustatud kohtuotsuse punktides 148–170 esitatud argumendid tagasi ja kohaldas seega asutamislepingu artiklit 92 õiguslikult valesti.

56 Territorio Histórico de Álava osutab oma 20. veebruaril 2004 esitatud vastuses, et ta jääb tühistamiseks esitatud väite juurde, kuid seda varasemas etapis selles osas, mis puudutab vaidlusaluse maksumeetme määratlemist riigiabina. Ta väidab, et kohtumenetluse esimese astmes toetas ta seisukohta, et 45%lise maksukrediidi suhtes ei ole asutamislepingu artikkel 92 kohaldatav osas, milles kõnesolev maksumeede on põhjendatud majanduspoliitika eesmärkide saavutamisega. Esimese Astme Kohus leidis, et see ei takista riigiabi EÜ asutamislepinguga vastuolus olevaks tunnistamist. Selline kohtu järeldus on ekslik, kuna see ei ole esitatud õiges menetluse etapis. Tegelikult oleks pidanud võimalikule riigiabina määratlemise küsimusele eelnevalt kaaluma, kas enne majandus- ja rahandusministrite nõukogu 1. detsembril 1997 vastu võetud maksupoliitikat käsitlevaid järeldusi (EÜT 1998, C 2, lk 1) ning komisjoni 10. detsembri 1998. aasta teatist riigiabi eeskirjade kohaldamise kohta äriühingute otsese maksustamisega seotud meetmete suhtes (EÜT C 384, lk 3) vastuvõetud maksumeede ei kuulu riigiabi kontrolli alla. Juhul, kui taoline meede kuuluks asjaomase liikmesriigi rakendatava tööstuspoliitika valdkonda, oleks see algusest peale asutamislepingu artikli 92 kohaldamisalast väljas.

57 Samas vastuses lisab Territorio Histórico de Álava, et ta jääb ka vaidlustatud kohtuotsuse põhistamata jätmise kohta esitatud väite juurde, mis puudutab tõusetunud õiguslikku küsimust.

58 Komisjon on seisukohal, et väide, mis käsitleb vaidlusaluse maksumeetme ebaõiget määratlemist ühisturuga kokkusobimatu riigiabina, nõuab vaatamata selle esitusviisi muutmisele alati nimetatud meetmega antava abi Euroopa Kohtu poolset kontrollimist. Asutamislepingu artikli 92 analüüs ei hõlma riigiabi määratlemise vaidlusele eelnevat etappi, seega ei ole meetme maksustamisega seotud olemusel tähtsust selgitamaks, kas tegemist on abi andmisega või mitte. Peale selle ei saa majandus- ja rahandusministrite nõukogu 1. detsembril 1997 vastu võetud

maksupoliitikat käsitlevad järeldused ja sellele lisatud tegevusjuhend muuta asutamislepingus kehtestatud pädevuse jaotust. Vaidlustanud neil tingimustel komisjoni pädevuse, peab Territorio Histórico de Álava jätkuvalt küsitavaks riigiabina kvalifitseerimist vaidlusalust maksumeedet puudutavas osas.

Euroopa Kohtu hinnang

59 Siinkohal tuleb meelde tuletada, et kui menetluspoolel lubataks toetuda Euroopa Kohtus esmakordselt väitele, mida pool ei esitanud Esimese Astme Kohtus, antaks talle õigus pöörduda Euroopa Kohtusse, mille pädevus on apellatsioonkaebuse üle otsustamisel piiratud, ulatuslikuma kohtuvaidlusega võrreldes Esimese Astme Kohtus arutlusel olnuga. Seega piirdub Euroopa Kohtu pädevus apellatsioonkaebuse puhul Esimese Astme Kohtule esitatud väidetele antud õigusliku hinnangu läbivaatamisega (vt eelkõige 1. juuni 1994. aasta otsus kohtuasjas C-136/92 P: komisjon *v.* Brazzelli Lualdi jt, EKL 1994, lk I-1981, punkt 50; 28. mai 1998. aasta otsus kohtuasjas C-7/95 P: Deere *v.* komisjon, EKL 1998, lk I-3111, punkt 62, ning 10. aprilli 2003. aasta otsus kohtuasjas C-217/01 P: Hendrickx *v.* Cedefop, EKL 2003, lk I-3701, punkt 37).

60 Käesolevas asjas ei toetanud Territorio Histórico de Álava esimeses astmes seda, et:

— vaidlusalune maksumeede jäetakse riigiabi kohaldamisalast välja;

— asutamislepingu artiklit 92 kohaldatakse maksusätete suhtes alates majandus- ja rahandusministrite nõukogu maksupoliitikat käsitlevate järelduste vastuvõtmisest 1. detsembril 1997 ja komisjoni 10. detsembri 1998. aasta teatisest riigiabi

eeskirjade kohaldamise kohta äriühingute otsese maksustamisega seotud meetmete suhtes.

61 Tegelikult viidatakse vaidlusaluse maksumeetme majanduspoliitilistele eesmärkidele kõnealust meedet põhjendava arutluse raames maksusüsteemi olemuse ja üldise ülesehituse kaudu, st selles vaidluse etapis, mis on seotud nimetatud meetme ühisturuga kokkusobimatuna määratlemisega asutamislepingu artikli 92 tähenduses.

62 Esimese Astme Kohus on vastavaid argumente analüüsinud vaidlustatud kohtuotsuse punktides 167 ja 168.

63 Seega kujutab käesolevas apellatsioonkaebuses Euroopa Kohtule esitatud argument, mille kohaselt õigusliku hindamise varasemas etapis välistatakse vaidlusalune maksumeede sisuliselt algusest peale asutamislepingu artikli 92 kohaldamisalast ja sellest tulenevalt ka komisjoni kontrolli alt, apellatsioonkaebuse raames esmakordselt esitatavat väidet.

64 Kõnealune uus väide tuleb tunnistada vastuvõetamatuks, nagu ka vaidlustatud kohtuotsuse tõstatud õigusliku küsimuse osas põhistamata jätmist käsitlev väide, kuna teine väide ei ühti esimesega.

Territorio Histórico de Álava esitatud väited, mis käsitlevad ühelt poolt Esimese Astme Kohtu antud vale õiguslikku hinnangut osas, milles ta ei tunnistanud võimu kuritarvitamist, ning teiselt poolt vaidlustatud kohtuotsuse selles osas põhistamata jätmist

Poolte argumendid

65 Territorio Histórico de Álava kinnituse kohaselt väitis ta Esimese Astme Kohtus, et komisjon kohaldas riigiabiga seotud menetlust valdkonnas, kus komisjonil on maksusüsteemi ühtlustamiseks ainupädevus ja ulatuslikud volitused. Kõnealune ühtlustamine tuleneb tegelikult EÜ asutamislepingu artiklist 101 (muudetuna EÜ artikkel 96) ja artiklist 102 (nüüd EÜ artikkel 97), mis määravad Euroopa Liidu Nõukogu pädevuse.

66 Territorio Histórico de Álava kaebab selle üle, et Esimese Astme Kohus piirdub:

— 6. märtsi 2002. aasta otsuse kohtuasjas Diputación Foral de Álava jt *v.* komisjon (liidetud kohtuasjad T-92/00 ja T-103/00, EKL 2002, lk II-1385), mis puudutab ühele teisele ettevõtjale riigiabi andmist, punktis 84 kohtupraktikale osutamisega, mille järgi võib otsusega kaasneda võimu kuritarvitamine üksnes objektiivsete, asjakohaste ja ühtsete asjaolude alusel, kui otsuse vastuvõtmise ainsaks või vähemalt määravaks põhjuseks on väidetutest erinevad taotletavad eesmärgid;

— tõdemusega, et vaidlustatud otsusega läbiviidud ühtlustamine ei ole tõendatud.

67 Komisjon väidab, et esitatud väide on ilmselgelt vastuvõetamatu, kuna sellele ei ole Esimese Astme Kohtus tuginetud.

68 Komisjon rõhutab, et Esimese Astme Kohus ei ole vaidlustatud kohtuotsuses avaldanud arvamust võimaliku võimu kuritarvitamise kohta. Esimese Astme Kohus on seda küsimust käsitlenud ühes teises kohtuotsuses, nimelt osundatud kohtuasjas Diputación Foral de Álava jt *v.* komisjon, mis tehti vaidlustatud kohtuotsusega samal päeval.

Euroopa Kohtu hinnang

69 Tuleb märkida, et Territorio Histórico de Álava ei ole käesolevale apellatsioonkaebusele eelnenud kohtumenetluses Esimese Astme Kohtule esitanud võimu kuritarvitamisega seotud väidet.

70 Käesoleva otsuse punktis 59 toodud põhjendustel tuleb esitatud väide kui uus väide tunnistada vastuvõetamatuks, nagu ka vaidlustatud kohtuotsuse kõnealuses küsimuses põhistamata jätmist käsitlev väide, kuna teine väide ei ühti esimesega.

71 Seoses eeltooduga tuleb apellatsioonkaebused rahuldamata jätta.

Kohtukulud

72 Kui apellatsioonkaebus on põhjendamata, siis Euroopa Kohtu kodukorra artikli 122 esimese lõigu kohaselt otsustab kohtukulude jaotuse Euroopa Kohus ise.

73 Vastavalt kodukorra artikli 69 lõikele 2, mida sama kodukorra artikli 118 alusel kohaldatakse ka apellatsioonkaebuste suhtes, on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna hagejad on kohtuvaidluse kaotanud, mõistetakse kohtukulud, välja arvatud hagejate enda kulud, vastavalt komisjoni nõudele välja hagejatelt.

74 Vastavalt kodukorra artikli 69 lõike 4 kolmandale lõigule, mida sama kodukorra artikli 118 alusel kohaldatakse ka apellatsioonkaebuste suhtes, kannab Comunidad Autónoma del País Vasco, kohtuasjas C-187/02 Territorio Histórico de Álava nõuete toetuseks menetlusse astuja, oma kohtukulud ise.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (teine koda) otsustab:

1. **Liita kohtuotsuse tegemiseks kohtuasjad C-183/02 P ja C-187/02 P.**

2. **Jätta apellatsioonkaebused rahuldamata.**

3. **Jätta hageja kohtukulud tema enda kanda ja mõista temalt välja Euroopa Ühenduste Komisjoni kohtukulud.**

4. **Jätta Comunidad Autónoma del País Vasco kohtukulud tema enda kanda.**

Allkirjad